

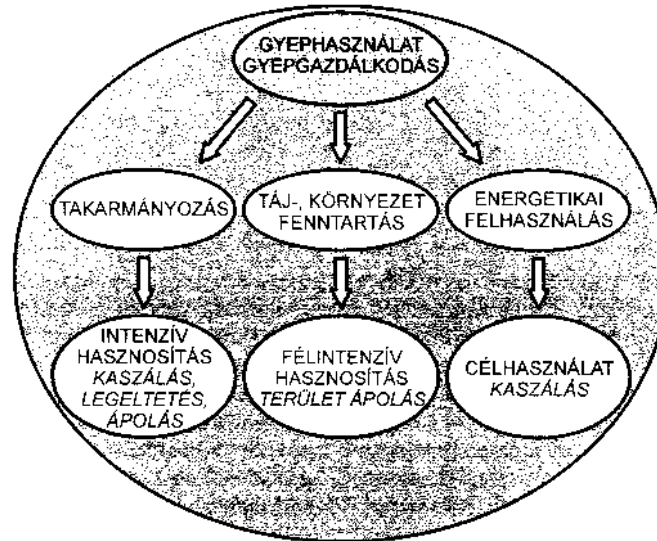
Gyepes és a műszaki háttér

Hazánkban a mezőgazdasági-
lag művelt területeknek, és a
tájfenntartásban a telepített és
természetes gyepeseknek gazdasági
és a környezet megóvása
szempontjából is fontos szerepe
van.

Azonban az elmúlt évtizedek-
ben a mezőgazdasági termelés
érintő, elsősorban a szarvas-
marha-tartásra vonatkozó válto-
zások (birtokstruktúra, termelési
szerkezet változások) nem kerül-
ték el az amúgy sem jó hely-
zetben lévő hazai gyepgazdál-
kodást. A gyepes területek az
elmúlt időszakban folyamatosan
és viszonylag egyenletesen csök-
kentek, az állatlétszám csökke-
nésére is ez volt jellemző, azon-
ban 1990 és 1995 között ez roha-
mosan csökkent, így az 1 ha-ra
jutó kérődző létszám 1,2-1,4
közötti értékről mostanra 0,76-ra
csökkent. Valószínűleg ennek
tudható be, hogy a viszonylag
alacsony hazai 1,5 t/ha szén-
szén mellett is, és a csökkenő
gyephasználat mellett is biz-
tosítható a szarvasmarhatartás
gyepszéna igénye. Az utolsó
felmérés alapján a nagyüzemileg
használható gyepes területek 716
ezer ha (a húsmarhatartásra al-
kalmatlan talajvédő gyepes területe
241 ezer ha, a csekély szénater-
mésű talajvédő szórógyepes
területe pedig 333 ezer ha-ra
tehető) természetesen ezek
tényleges használata – elsősor-
ban az egyes kategóriában – je-
lentősen elmarad a lehetőségektől
(az intenzív hasznosítás ~
10%-ra, a tényleges kaszálóként
történő hasznosítás 50%-ra be-
csúszhat). Éppen ezek a számok
mutatják azt, hogy a gyepes-
használatban a kérődzők takarmány-
nyal való ellátásának szerepe
mellett, egyre nagyobb szerepet
kap a talaj- és természetvédelmi
szerep, vagyis az ökológiai
adottságokat megőrző feladata. A
jól ápolt gyepes területek turizmus-
ra gyakorolt kedvező hatása sem
elhanyagolható, hiszen a gyepen
– a fűféléken kívül – számos más
növényből álló társulást értünk.
A tájra illő ápolt és szép gyep

esztétikai hatása sem elhanya-
goltható. Mindezek mellett a

gyepnemez átvágására, a vető-
ágyba került magot pedig mag-

nagy hozamú fűfélék, mint pl. a
magyar rozsnok vagy egyéb en-
ergiafű néven bevezetett fajták
energetikai célú felhasználása is
az utóbbi időben az érdeklődés
középpontjába került. A gyepes
gazdasági szerepét az ábrán
szemléltetjük.

Éppen ezért a gyephasználat-
nak, gyepgazdálkodásnak a tech-
nológiáját és az alkalmazott mű-
szaki megoldásokat az elmondottak
középpontjába kell állítani. A gépe-
sítési megoldásokban a gépsorok
összeállításánál tehát figyelembe
kell venni az egyes munka-
műveletekre vonatkozó eltérő
agrotechnikai követelményeket.

A gyephasználatban, ill. a
gyepgazdálkodásban a természe-
tes gyepes szerepének látható
növekedésével kell számolni. Éppen
a természetes gyepes felújítására
ismét előtérbe kerülhet a direkt-
vetéses gyepfelújítás. Direkt-
vetéssel éppen a természe-
tes gyepesből – a használat
következtében – kikapart, de értékes
fajok vehetők felül. A gyepes
felújítására – a direktvetésre al-
kalmatlan – gabona-sorvetőgépek
használatosak előnyösen. A direkt-
vetésre is alkalmas gabona-sorvető-
gépek robusztus szerkezeti kialakításúak.
A csoroszllya kialakításuk több
társas kivitelben készül, a mell-
ső nyitó tárcsák alkalmasak a

nyomó- és magtakaró kerék
takarja be és biztosítja a kelés
feltételeit.

Az elmondottak szerint na-
gyobb figyelmet kell fordítani a
gyepes ápolási munkáinak el-
végzésére. Az ápolási munkák
gépeinek kiválasztásánál a tele-
pített gyepes ápolásában a
réthengerek alkalmazása segíti a
gyepes talajállapotának beállítását
a kívánt értékre. A természetes
gyepes esetében nagyon fontos a
tisztítókaszálások elvégzése, a
lekaszált növényzet, valamint az
elhalt állomány eltávolítása
speciális réthengerekkel. Ezek a
munkálatok, a tisztító kaszálás
hagyományos dobos, rotációs
kaszákkal elvégezhető, ehhez
előnyösen használhatók a függet-
len vágószerkezet felfüggesztésű,
talajkövető vágószerkezetű
rotációs kaszák. A tisztító ka-
száláshoz rosszabb talajállapot és
elhanyagoltabb gyepes esetén
jól használhatók – az erre a célra
kialakított – vízszintes vagy füg-
gőleges tengelyű szárúzó és
mulcskészítő szárúzó berende-
zések. A gyepes területek szellő-
tetésére réses réthengerek
használhatók, a talajlazítás pedig
a szántóföldi növénytermesztés-
ben használható középmély-
lazító, mélylazító segítségével
zavarmentesen elvégezhető.

A gyepes hozamához szük-
séges NKP hatóanyagú műtrá-

gyák a hagyományos röpitőtar-
csás műtrágyaszóró gépekkel a
kívánt adagmennyiségben ki-
szórhatók. Az újabb röpitőtarcsás
szórószerkezetek nagyon pontos
anyagmennyiség-beállítást és
pontos, egyenletes kijuttatással
működtethetők. A gyepes ter-
ületek tápanyag-ellátásában a mű-
trágya-kijuttatóknak hagyomány-
ai vannak. A tartálykocsik
esetében a környezeti kellemet-
lenségek elkerülésére, és a kijut-
tatás egyenletességének javítá-
sára, egyre szélesebb körben
alkalmazzák a nagy munkaszé-
lességű szórókereteket, melyek
kijuttató csövekkel vannak fel-
szerelve.

A kijuttatási veszteségek csök-
kentésére pedig gyakran alkalmaz-
zák a tárcsás nyitó-csoroszl-
lyával felszerelt hígtrágya talaj-
ba-juttató adaptereket.

A gyepes betakarításánál – a
szénakészítés esetén – figyelem-
be kell venni a gyepes hasznosítás
különböző kategóriáit, az üzemi
és ökológiai adottságokat, és a
gépi technológiát ennek meg-
felelően kell megválasztani.

A szénakészítés gépesítésének
színvonala és a technológiai
figyelem betartása a téli tárolású
takarmány minőségét meghatá-
rozza. A gyepesből hazai viszony-
nyok között általában jó minő-
ségű szén készíthető, szársértős
kaszákat használata csak csapa-
dékos időjárás esetén szükséges.
A gyepes esetében is fontos a
kaszálat időpontjának megvá-
lasztása és a kaszálat minél
gyorsabb elvégzése. A hazai
üzemi viszonyokat tekintve a
kisebb területtel rendelkező vál-
lalkozások az 1,6-2,4 m munka-
szélességű függesztett, a kö-
zepes méretű vállalkozások a
2,8-3,0-5,0 m munkaszélességű
vontatott, míg a nagy, több száz
hektár termőterülettel rendel-
kező vállalkozások a gépkom-
binációban üzemeltethető vagy
magajáró nagy munkaszélességű
kaszákat használhatják előnyö-
sen.

A gypszéna-készítésben hazai viszonyok között nagy hozamú gyepek, vagy kedvezőtlen időjárás esetén szükséges a rendterítés, ill. rendösszerakás, rendszellőztetés elvégzése.

A szálatakarmányok minőségének beltartalmi értékeinek a megóvása szempontjából az egyik legfontosabb munkaművelete a rendkezelés. A rendterítés és a terített rendek lazítása, szellőztetése során a területen vékony rétegben egyenletes vastagságú terített rendet kapunk, melynek következtében a takarmány vízleadása gyorsan és egyenletesen történik. A rendterítés az anyag 70-75%-os nedvességtartalma mellett történik, ezért erre a célra nagy munkaszélességű, szállítási helyzetben összcusukható, nem vezérelt ujjas 4-6-8 forgórészsel szerelt vontatott gépeket használunk.

A terített rendek összerakásának, ill. a szőnyegrendek kettős rendbe történő rakásának pedig a következő munkaműveletben használatos bálázógépek letérhelése, ill. a bálázás jó minőségben történő elvégzése szempontjából van jelentősége.

Rendrakásra vezérelt ujjas forgórészsel szerelt, nagy munkaszélességű gépeket használunk. A nagy, 8-10 m munkaszélességgel dolgozó gépek 2-4 forgórészsel is készülnek.

A kisebb termőterülettel rendelkező vállalkozások a rendkezelési munkák elvégzésére univerzális gépeket használhatnak, melyek a rendterítés, lazítás, összerakás, forgatás munkaműveleteit egy géppel végzik el.

A szálatakarmányok beltartalmi minőségének megóvására, tehát a rendkezelésre vonatkozó szabályokat pontosan be kell tartani.

A nagy hozamú gyepeknél a kaszálás után közvetlenül 70-75% nedvességtartalom mellett célszerű elvégezni a rendterítést. Kiseb hozamok esetén, száraz időjárási viszonyok mellett a rend összerakásáig nem is szükséges az anyagot megboly-

gatni. Gyep-, ill. lucernaszenázs-készítésnél akár szögletes nagybálázót, akár szecskázót alkalmazunk a rendterítéstől eltekintve. A betakarító gépek teljesítményének kihasználása érdekében azonban még nagy hozamú gyepeknél is szükséges a rendösszerakás. A gypszéna-készítésnél a rendösszerakást 45-50% nedvességtartalom mellett célszerű elvégezni. A gypszéna-készítésnél a rendrakást 20% körüli nedvességtartalomnál lehet végezni.

Csapadékos időjárásban nem kerülhetjük el a rend forgatását és a rendlazítást. Különösen ügyeljünk arra, hogy czekeket a munkákat mindig nagyobb páratartalmú napszakokban végezzük. A levélpérgés így sem kerülhető el, de a veszteség kisebb lesz, mint a penészesedésből származó kár.

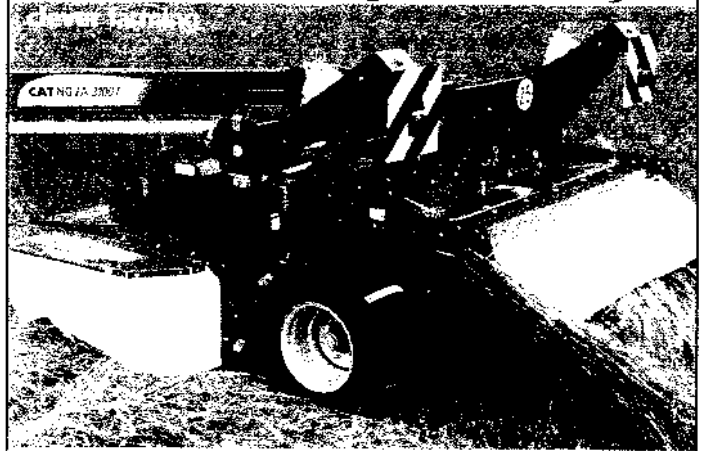
Gypszéna- és bálaszénázskészítésre a szögletes kisbálakészítő változó, ill. állandó bálakamrás hengeres, ill. a szögletes nagybálakészítő gépek – a betakarítandó volumentől függően – egyaránt használhatók. A szögletes kisbálakészítő gépek kis volumen és megfelelő kézi munkaerő rendelkezésre állása mellett használhatók előnyösen.

Az energetikai célú gyepek betakarítására elsősorban nagy teljesítményű célgépeket célszerű használni, nagy munkaszélességű, dobos vágószerkezettű, kombinált építésű rotációs kaszákat, és szögletes nagybálakészítő gépeket.

Mindezeket összefoglalóan megállapítható, hogy a jelenlegi időszakban a gyepegzeldékelést több alternatíva jellemzi, amelynek a különböző technológiai megoldásainak alkalmazása a korábbinál nagyobb, jobban átgondolandó, de nem megoldhatatlan feladatot jelent. A technológiai változatok megvalósításához a szükséges gépek és berendezések a hazai kereskedelemben rendelkezésre állnak.

dr. Kelemen Zsolt
MGI – Gödöllő

A szálatakarmánybetakarítás specialista

Magyarországi képviselő:

Szász László

Tel: 06/30 383 0109
Fax: 06/56 513 365
E-mail: szasz_l@invitel.hu

Dávid Lajos

Tel: 06/30 406 3048
Fax: 06/96 455 910
E-mail: david.lajos@t-online.hu

Alois Pöttinger Maschinenfabrik
Industriegebiet 1
A-4710 Grieskirchen
Tel.: 0043/7248/600-0

PÖTTINGER

www.pottinger.at